

«Προσέγγιση των γεγονότων της Μεγάλης Εβδομάδος»: Συζήτηση με τον Μητροπολίτη Αργολίδος Νεκτάριο στα «Ευαγγελίστρια 2025»

/ [Ενορίες](#)



Χριστός Ανέστη! Αυτή η θριαμβευτική ιαχή γίνεται ανάσα, γίνεται πνοή, γίνεται τραγούδι. Η αγάπη του Θεού παραμερίζει την αδυναμία και χαρίζει στον ανθρώπινο γένος την αγάπη σαν ζωή, αλλά και τη ζωή σαν αγάπη. Όλο το βάθος της πίστης μας κρύβεται μέσα στις τέσσερις γνωστές μας λέξεις: «Χριστός Ανέστη, αληθώς Ανέστη!

- Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς και στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Ευαγγελίστρια 2025», την Δευτέρα 7 Απριλίου ο

Πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδων Τσιμούρης, Θεολόγος, Εκπαιδευτικός, φιλοξένησε τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Αργολίδος κ. Νεκτάριο, σε μια συζήτηση με θέμα «Προσέγγιση των γεγονότων της Μεγάλης Εβδομάδος».

Είναι η αλήθεια, όπως επισημάνθηκε στην αρχή της συζήτησης, πως η Μεγάλη Τεσσαρακοστή είναι μία εικόνα όμορφη όλης της ζωής μας Μία αναμονή συνάντησης με Εκείνον ο οποίος γεννιέται ζει, δρα, πεθαίνει, ανίσταται Η συνάντηση μαζί Του είναι αυτή η οποία εμπνέει, φτιάχνει και ολοκληρώνει την ύπαρξή μας

Σε αυτό το πλαίσιο, η συζήτηση με τον Σεβασμιώτατο, ήταν ένα ταξίδι στις ημέρες της Μεγάλης Εβδομάδας, με οδηγό ένα βιβλίο του από τις εκδόσεις «Επιστροφή» που τιτλοφορείται «Η Μεγάλη Εβδομάδα: Ανιχνεύοντας το μυστήριο του Σταυρού και της Ανάστασης».

Στο βιβλίο του ο Σεβασμιώτατος αναφέρει αρχικά αυτό το οποίο λειτούργησε ως πρώτη εμπειρία του μέσα στην Εκκλησία. Κοντά σε αγιασμένους Ιερείς και υπηρετώντας στο ιερό και στο ψαλτήριο, του δόθηκε η ευκαιρία να ζήσει τον τρόπο της Εκκλησίας και την Μεγάλη Εβδομάδα.

Όπως είπε, επαναλαμβάνοντας τα λόγια του αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου, ονομάζεται Μεγάλη Εβδομάδα, όχι γιατί έχει περισσότερες μέρες ή οι μέρες έχουν περισσότερες ώρες, αλλά γιατί είναι μεγάλα τα γεγονότα που ζούμε σε αυτήν, ότι ο Χριστός θυσιάστηκε και ο θάνατος νικήθηκε.

Οι ακολουθίες της Μεγάλης Εβδομάδος ψάλλονται λίγο ιδιόρρυθμα, όπως παρατήρησε ο Σεβασμιώτατος, κατά 12 ώρες νωρίτερα Το βράδυ λοιπόν ψάλλουμε τον όρθρο της επόμενης μέρας και το πρωί τον εσπερινό. Αυτό λέμε ότι έγινε για λόγους οικονομίας και είναι μια λειτουργική αταξία, σημείωσε.

«Οι ακολουθίες, ονομάζονται ακολουθίες του Νυμφίου, που σημαίνει η ακολουθία του γαμπρού. Ο Χριστός χρησιμοποίησε πολλές εικόνες και παραβολές για να περιγράψει τη βασιλεία του Θεού Η κυριότερη όμως εικόνα είναι του γάμου. Ο γάμος είναι ένα γεγονός χαράς και θεωρείται ευτυχής όποιος βρεθεί σε γάμο.

Ο Χριστός λοιπόν είναι ο Νυμφίος της Εκκλησίας και κάθε ανθρώπινης ψυχής. Έρχεται για να τελέσει τους μυστικούς γάμους, να συναντηθεί και να ενωθεί μαζί μας. Και αναμένει την δική μας ανταπόκριση στο κάλεσμα της αγάπης Του.»

Στη συνέχεια έγινε λόγος για την δομή του βιβλίου και τον τρόπο που μπορεί κάποιος να το χρησιμοποιήσει. Στο βιβλίο ο αναγνώστης θα βρει στοιχεία για τις ακολουθίες, περιγράφεται ένα ιστορικό πλαίσιο και παρατίθενται κείμενα που πλαισιώνουν το γεγονός το οποίο αναφέρεται σε κάθε ημέρα.

Το βιβλίο ξεκινάει νωρίτερα, από την Ε΄ Κυριακή των Νηστειών, όταν ο Χριστός ανεβαίνει στα Ιεροσόλυμα και προειδοποιεί τους μαθητές του για όσα θα συμβούν. Οι μαθητές περιμένουν ένα μεσσία εθνικό επαναστάτη ο οποίος θα απελευθερώσει τους Εβραίους από τη δυναστεία των Ρωμαίων και θα εγκαθιδρύσει τη βασιλεία του Δαυίδ.

«Οι Εβραίοι περίμεναν έναν τέτοιο μεσσία γι' αυτό και τον υποδέχονται μετά βαίων και κλάδων. Όταν όμως διαψεύστηκαν, δεν έκανε επανάσταση και δεν έριξε τους Ρωμαίους εκεί από το «ωσαννά» πέρασαν στο «άρων, άρον σταύρωσον αυτόν». Εάν αυτή την προοπτική, την αλήθεια, δεν τη γνωρίσουμε, δεν μπορούμε να καταλάβουμε γιατί τελικά σταύρωσαν τον Χριστό.»

Ακολούθως ο Σεβασμιώτατος ανέλυσε την κάθε ημέρα της Μ. Εβδομάδος, αναφερόμενος στο συναξάρι και τα τροπάρια, για να δούμε τι γιορτάζουμε σε αυτήν. Ξεκινώντας με την Μεγάλη Δευτέρα όπου θυμόμαστε τον μακάριο και πάγκαλο Ιωσήφ και την άκαρπη συκιά που ο Κύριος θαυματουργικά φανέρωσε την ξεραία της. Έχουμε λοιπόν δύο υποδείγματα, το ένα είναι το θετικό, όπου ο Ιωσήφ είναι προτύπωση του Χριστού.

Και την ίδια μέρα θυμόμαστε την άκαρπη συκιά που ξεράθηκε ύστερα από την κατάρα του Κυρίου και αυτό είναι μια παρότρυνση προς όλους μας για να επαληθεύουμε διαρκώς την πίστη μας και όχι να αρκούμαστε στις δάφνες ενός ιστορικού παρελθόντος, μιας αποστεωμένης παράδοσης ή μιας τυπικής χριστιανικής ιδιότητας.

Το βράδυ της Μεγάλης Δευτέρας ψάλλεται ο όρθρος της Μεγάλης Τρίτης, όπου θυμόμαστε από το ιερό ευαγγέλιο την παραβολή των 10 παρθένων. Όπως είπε σχετικά ο Σεβασμιώτατος:

«Η Μεγάλη Τρίτη είναι μια μέρα γεμάτη νοσταλγία και προσμονή. Τα τροπάρια αναφέρονται στην παραβολή των δέκα παρθένων, των ταλάντων, του τέλους του κόσμου και της κρίσης. Η προσδοκία του Νυμφίου, ο ύπνος, η αγωνία των μωρών παρθένων, η χαρά των φρονίμων, η μεγαλοπρεπής πομπή, ο γάμος, αποτελούν παραβολικές παραστάσεις της ολόλαμπρης βασιλείας του Θεού.

Η συνάντηση με τον Χριστό δεν είναι απροϋπόθετη. Χρειάζεται πάνω απ' όλα

εγρήγορση, ετοιμότητα ψυχής, νήψη καρδιάς, προετοιμασία, μετάνοια. Γι' αυτό και η Εκκλησία σοφά ενεργώντας προβάλλει σήμερα ως πρότυπα τις φρόνιμες παρθένες οι οποίες προνόησαν για τα αναγκαία και δεν αφέθηκαν όπως οι μωρές στην αμέλεια, την αναβλητικότητα και την αδιαφορία.»

Το βράδυ της Μεγάλης Τρίτης έχουμε τον όρθρο της Μεγάλης Τετάρτης. Στο συναξάρι διαβάζουμε ότι οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας όρισαν ως διάταξη να θυμόμαστε την αμαρτωλή γυναίκα που άλειψε με αρώματα τον Κύριο, γιατί αυτή η ευλαβής πράξη έγινε λίγο χρόνο πριν από το σωτήριο πάθος Του.

Εδώ λοιπόν η προετοιμασία ολοκληρώνεται, παρατήρησε ο Σεβασμιώτατος, και η Εκκλησία μας παρουσιάζει μια αντίθεση που στα τροπάρια φαίνεται έντονη. Του Ιούδα και της πόρνης, της απελπισίας και της πίστεως, της πώρωσης και της μετάνοιας, της προδοσίας και της ευγνωμοσύνης.

«Η μετάνοια είναι δίδυμη αδελφή της εγρήγορσης. Η εγρήγορση οδηγεί στη μετάνοια και η μετάνοια στην εγρήγορση. Η μετάνοια δεν είναι μόνο μια απλή μεταμέλεια ούτε και η τυπική αναγνώριση ενός σφάλματος. Η μετάνοια είναι αυτό που η ίδια λέξη λέει, αλλαγή νου, μεταστροφή ζωής, μεταβολή στόχων, επανιεράρχηση προτεραιοτήτων. Η μετάνοια είναι ένας ατέλειωτος δρόμος είναι μέχρι το τέλος της ζωής μας.»

Στον όρθρο της Μεγάλης Πέμπτης βλέπουμε τις σελίδες της ιστορίας να τρέχουν περισσότερο πιο έντονα και έχουμε τέσσερα γεγονότα. Το πλύσιμο των ποδιών των μαθητών είναι ένα αξεπέραστο μήνυμα εθελούσιας δυναμικής και καρποφόρας ταπείνωσης, τόνισε ο Σεβασμιώτατος.

Το δεύτερο γεγονός είναι ο Μυστικός Δείπνος που είναι το κεντρικότερο σημείο της πίστης μας. Ο Χριστός προσφέρεται σαν ψωμί κομμένο και σαν κρασί που χύνεται. Δίνει το σώμα Του το κλώμενον και το αίμα Του το εκχυνόμενον. Ο αμνός του Θεού λοιπόν θύεται υπέρ της του κόσμου ζωής και σωτηρίας. Γι' αυτό και η Εκκλησία μας καλεί να πλησιάσουμε με καθαρές τις ψυχές.

Το επόμενο είναι η υπερφυσά προσευχή για την οποία λίγα πράγματα έχουμε στους ύμνους και αυτό είναι παράδοξο. Τέλος η προδοσία του Ιούδα αντιπροσωπεύει την αντίδραση των πιο σκοτεινών δυνάμεων της ανθρώπινης ψυχής.

Οι ύμνοι της Εκκλησίας βρίθουν από εκφράσεις που τονίζουν από τη μια τη μεγαλοσύνη του Κυρίου και από την άλλη τη μικρότητα του Ιούδα. Η φιλαργυρία, η ασέβεια, η μικροπρέπεια, η αγνωμοσύνη και η διαβολή βρίσκουν στη μορφή του αιώνιου Ιούδα τον καλύτερο εκφραστή τους.

Ειδική αναφορά έκανε ο Σεβασμιώτατος στο καταπληκτικό τροπάριο «Μυσταγωγών σου Κύριε τους Μαθητάς», που θεωρείται αριστούργημα και στο περιεχόμενο του ανακεφαλαιώνεται όλη η εν Χριστώ σωτηρία.

«Η πηγή στη μυσταγωγία του Κυρίου, βρίσκεται στην κοινωνία της αγάπης Του. Κάθε άνθρωπος είναι φίλος με τον Χριστό και η διακονούσα και θυσιαζομένη αγάπη Του οδηγεί στην υψοποιό και σωτήρια ταπείνωση.»

Το βράδυ της Μεγάλης Πέμπτης έχουμε την ακολουθία των Παθών και απ' αυτή τη νύχτα παρακολουθεί η Εκκλησία στιγμή - στιγμή τα γεγονότα. Και με τις 12 ευαγγελικές περικοπές βλέπουμε το Πάθος να ξετυλίγεται, απ' την αγωνία της Γεσθημανή, από το συνέδριο, το πραιτόριο, τα βασανιστήρια, μέχρι το Γολγοθά.

«Ο Ιησούς παραδίδεται εκούσια και ο άνθρωπος φονεύει το Θεό του. Ο Ιησούς ατενίζει τον κόσμο στην ιστορία αλλά και την ψυχή του καθενός από μας καρφωμένος πάνω στο Σταυρό. Πολλές φορές από συνήθεια λέμε ότι ο Χριστός σταυρώθηκε για μας και δεν έχουμε κατανοήσει τι σημαίνει σταυρώθηκε για μας και τι βασανιστήριο ήταν.»

Μεγάλη Παρασκευή πρωί έχουμε τις λεγόμενες βασιλικές ώρες και το μεσημέρι τελείται ο εσπερινός και η Αποκαθήλωση. Και εκεί βλέπουμε τους δύο γενναίους άντρες, τον Ιωσήφ και τον Νικόδημο, να τολμούν να ζητούν από τον Πιλάτο να τους αφήσει να κατεβάσουν το σώμα του Χριστού.

Ο Σεβασμιώτατος ανέλυσε στη συνέχεια το εκπληκτικό τροπάριο, που χαρακτήρισε ως το ωραιότερο του χρόνου, «Σε τον αναβαλλόμενον». Αυτός λοιπόν ο ύμνος που ψάλλεται μπροστά στον Επιτάφιο μετά την Αποκαθήλωση, αποτελεί το αποκορύφωμα της υμνολογίας μας για τον εκούσιο θάνατο, τον ενταφιασμό και την Ανάσταση.

«Ο ιερός υμνογράφος πρέπει να βρέθηκε πολύ κοντά στην ψυχική κατάσταση του Ιωσήφ και του Νικόδημου, ώστε μέσα από πνευματική έξαρση και θείο φωτισμό, έβαλε στο στόμα των δύο μαθητών το σωτηριολογικό περιεχόμενο του δοξαστικού ύμνου.»

Και φτάνουμε στο βράδυ που έχουμε τον όρθρο του Μεγάλου Σαββάτου, όπου εορτάζουμε τη Θεόσωμη ταφή και την κάθοδο του Κυρίου στον Άδη, όπου ανακλήθηκε απ' τη φθορά το ανθρώπινο γένος μας και οδηγήθηκε στην αιώνια ζωή.

Η πένθιμη ατμόσφαιρα χρωματίζεται από ένα χρώμα ελπίδας, μεταβάλλεται σιγά-σιγά σε γιορτασμό του μυστικού Πάσχα. Ο Κύριος, αφού τέλεσε με το Πάθος του

την οικονομία, δηλαδή την αναδημιουργία. τώρα σαββατίζει, αναπαύεται, όπως τότε στην έβδομη ημέρα μετά τη δημιουργία. Προσφέροντας τον καινό σαββατισμό, δηλαδή την ανάπαυση από τα έργα της αμαρτίας, την υποδούλωση από τους πόνους της υποδουλωμένης στο διάβολο σάρκας.

«Την ώρα που ο θάνατος έχει την ψευδαίσθηση ότι νίκησε τη ζωή, ο Κύριος ετοιμάζεται να αλώσει το βασίλειο του Άδη. Ο θάνατος χωρίς να το ξέρει μετράει τις τελευταίες στιγμές της παντοδυναμίας του. Τα τροπάρια έχουν μέσα τους έντονη την αίσθηση της Ανάστασης.»

Το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου έχουμε τον εσπερινό και τη θεία Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου και οι ύμνοι περιγράφουν σαν να κυκλώνουμε εμείς οι άνθρωποι ερευνητικά τον τάφο και βλέπουμε τον Άδη να στενάζει. Ο Χριστός δίνει την τελική μάχη και συντρίβει τις δυνάμεις του Άδη και βγαίνει νικητής.

Μετά την είσοδο διαβάζονται μερικά παλαιοδιαθηκικά κείμενα και ανάμεσα στον Απόστολο και στο Ευαγγέλιο έχουμε το λεγόμενο αλληλουάριο όπου ψέλνεται το «Ανάστα ο Θεός» επτά φορές. Είναι προανάκρουσμα της καταλυτικής νίκης του Χριστού. Ο ψαλμωδός εκφράζει την απόλυτη βεβαιότητά του για την τελική επικράτηση της παντοδυναμίας του Χριστού, της παντοδύναμης δικαιοσύνης του Χριστού έναντι της αδικίας του ανθρώπου που καταδυναστεύει τον ταπεινό, πένητα και αδύναμο φτωχό.

Έτσι λοιπόν καταλήγουμε στην Κυριακή του Πάσχα και έχουμε την ακολουθία και τη Λειτουργία το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου. Έχουμε μια αυγή καινούργιας μέρας και ένα χάραμα ενός καινούργιου κόσμου. Στο τέλος του όρθρου διαβάζεται ο περίφημος κατηχητικός λόγος του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου και αποκορύφωμα της γιορτής είναι η Θεία λειτουργία σε κλίμα ευφροσύνης, χαράς και αγαλλίασης.

Και στον επίλογο της συζήτησης, ο Σεβασμιώτατος τόνισε μεταξύ άλλων:

«Χριστός Ανέστη! Αυτή η θριαμβευτική ιαχή γίνεται ανάσα, γίνεται πνοή, γίνεται τραγούδι. Η αγάπη του Θεού παραμερίζει την αδυναμία και χαρίζει στον ανθρώπινο γένος την αγάπη σαν ζωή, αλλά και τη ζωή σαν αγάπη. Όλο το βάθος της πίστης μας κρύβεται μέσα στις τέσσερις γνωστές μας λέξεις: «Χριστός Ανέστη, αληθώς Ανέστη!».

Η Ανάσταση του Χριστού είναι για μας ορθοδόξους η πιο λαμπρή γιορτή του χρόνου. Η Εκκλησία μας είναι αναστάσιμη και αυτό το εκφράζει σε κάθε Λειτουργία της.»



